

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

*Тарифна реформа в Україні.
Чому тарифи зростають і що робити людям?*

Київ
грудень, 2010

Анна Ващенко, Спеціаліст з фінансового управління та ціноутворення,
Інститут місцевого розвитку

Сфера централізованого теплопостачання

Теплова енергія

Для опалення:

Населення
Бюджетних установ
Інших споживачів

**Для гарячого
водопостачання (ГВП):**

Населення
Бюджетних установ
Інших споживачів

Сфера централізованого теплопостачання

Ліцензовані види діяльності (можливі лише за наявності відповідної ліцензії):

- Виробництво ТЕ
- Транспортування ТЕ
- Постачання ТЕ

Тарифи:

- на виробництво ТЕ (грн./Гкал)
- на транспортування ТЕ (грн./Гкал)
- на постачання ТЕ (грн./Гкал)

Неліцензовані види діяльності (для здійснення діяльності ліцензія не потрібна):

- Надання послуг з централізованого **опалення**
- Надання послуг з централізованого **постачання гарячої води**

Тарифи:

- на послуги з централізованого опалення (грн./Гкал, грн./кв.м)
- на послуги з централізованого постачання гарячої води (грн./куб.м)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

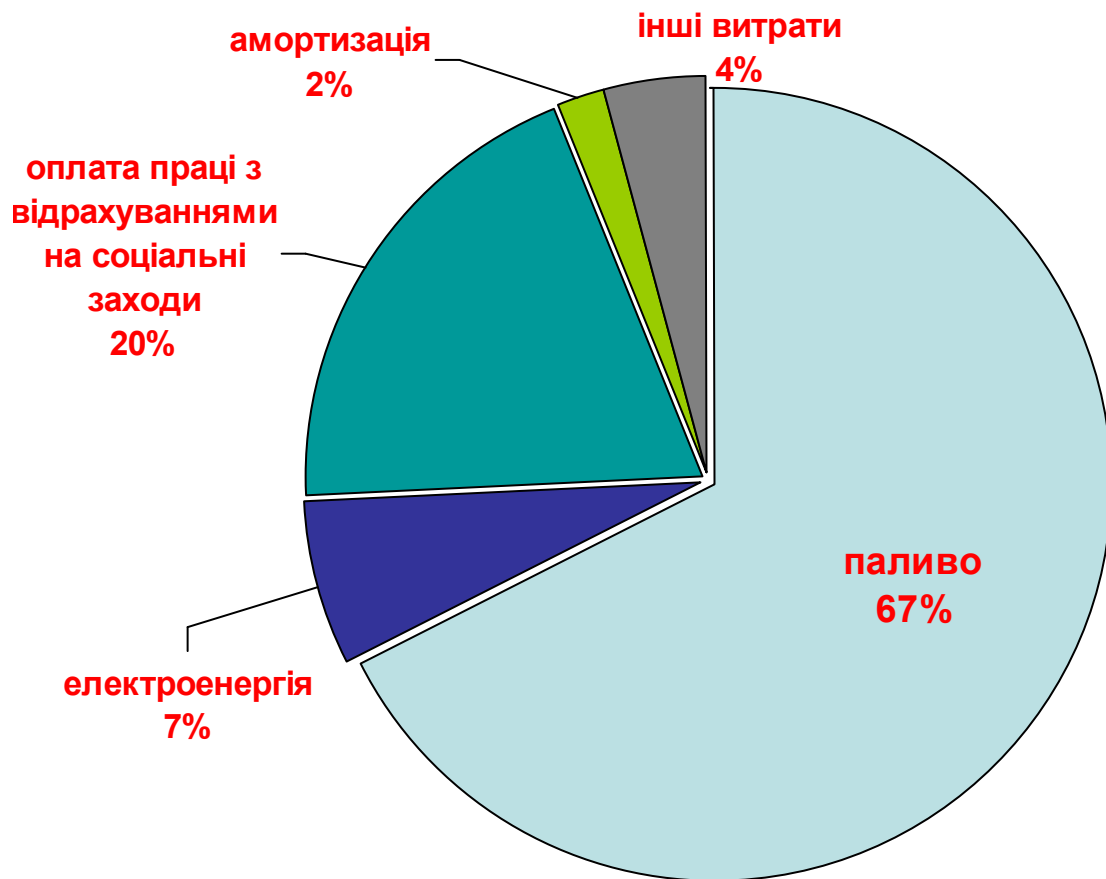
Формула розрахунку тарифів на теплову енергію (ТЕ) та послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води

$$\text{Тариф} = \frac{\text{Планові витрати} + \text{Плановий прибуток}}{\text{Плановий обсяг реалізації теплової енергії і послуг} + \text{ПДВ}}$$

ПДВ – податок на додану вартість (діюча ставка – 20%)

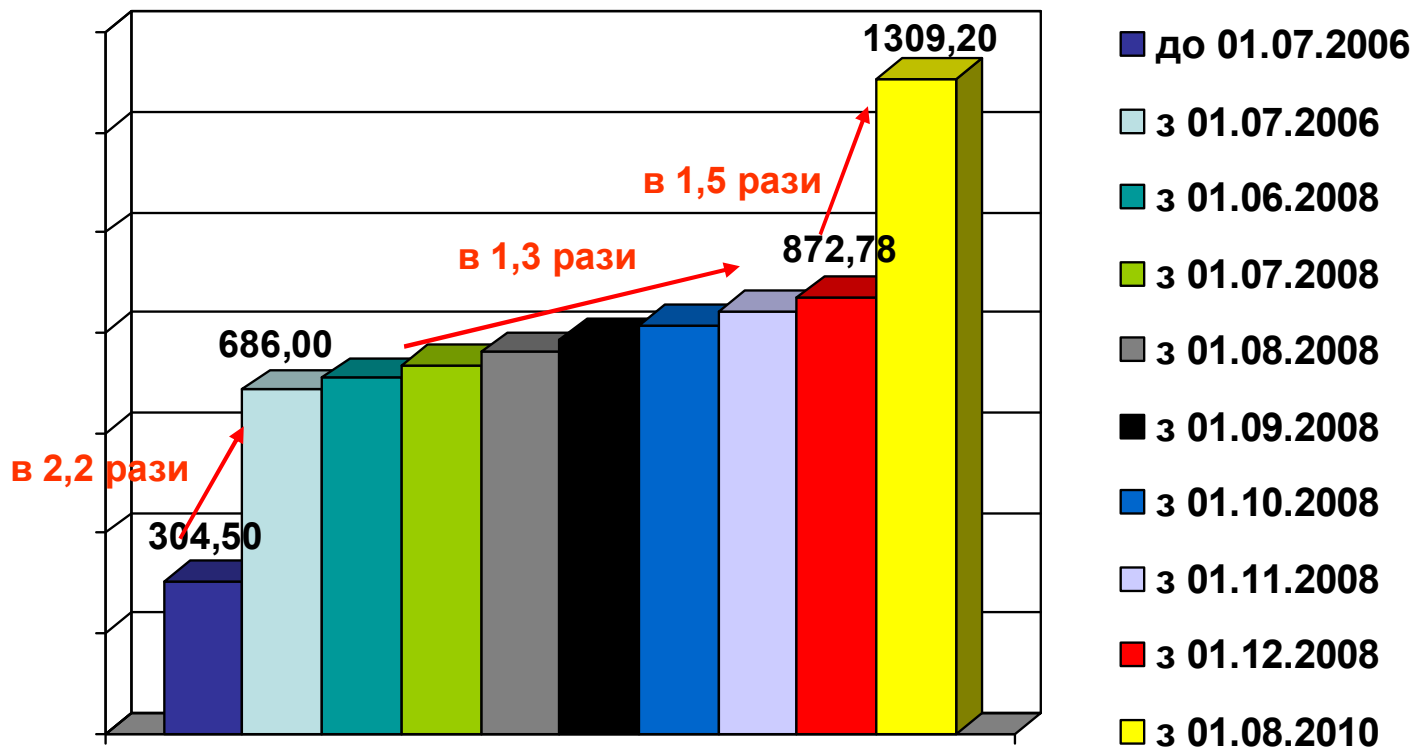
Типова структура витрат у складі тарифів на ТЕ та послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води

Зміна цін на природний газ для підприємств комунальної теплоенергетики, що використовується для виробництва ТЕ для потреб населення

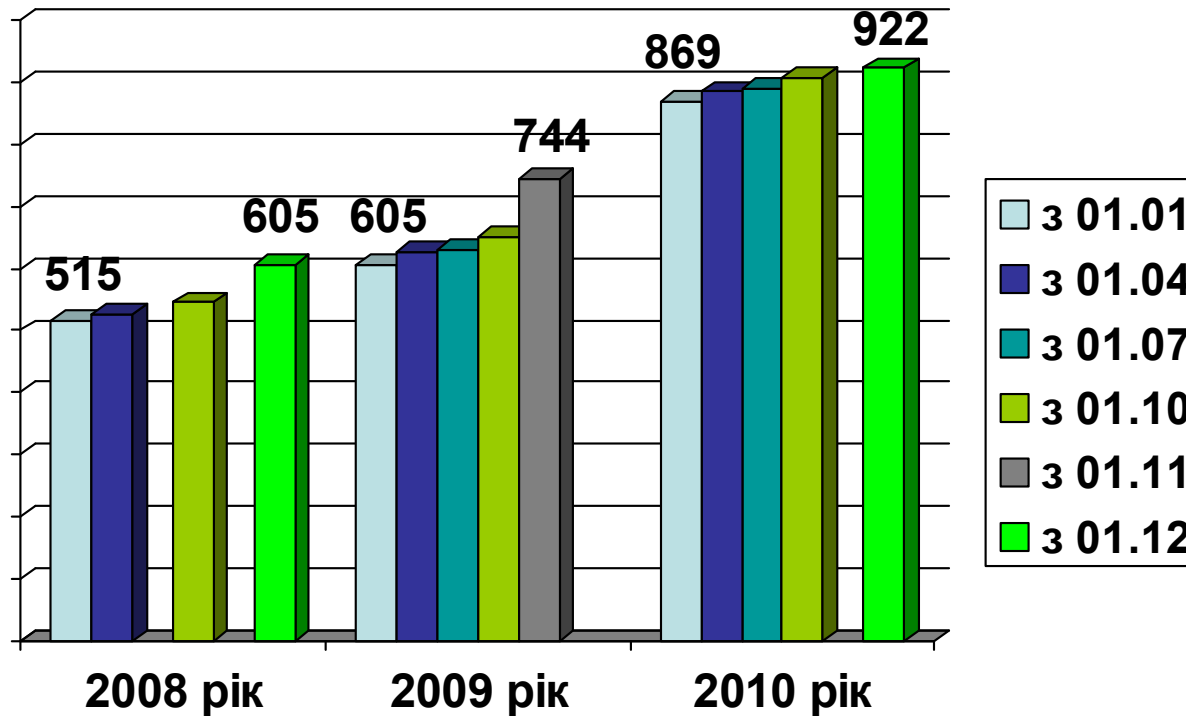
Ціна на природний газ для виробництва ТЕ для потреб населення, грн./тис.куб.м. з ПДВ

Зміна мінімальної заробітної плати відповідно до Закону України “Про державний бюджет” в 2008-2010 рр.

Мінімальна зарплата, грн.

Середньо-зважена мінімальна зарплата за:	грн.	% підвищення *
2007 рік	430	
2008 рік	533	24%
2009 рік	643	21%
2010 рік	888	38%

* До попереднього року

Зміна тарифів на електричну енергію, індексів цін виробників промислової продукції та інфляції

Тариф на електричну енергію у:	коп. / кВт-год з ПДВ 1 клас	% підвищення *	коп. / кВт-год з ПДВ 2 клас	% підвищення *
грудні 2007 р.	30,07	22%	41,16	21%
грудні 2008 р.	43,62	51%	58,46	50%
грудні 2009 р.	46,17	6%	61,30	5%
грудні 2010 р.	55,27	20%	68,60	12%

* До попереднього періоду

Рік	Індекс цін виробників промислової продукції	Індекс інфляції
2007 рік*	123,3	116,6
2008 рік*	123,0	122,3
2009 рік*	114,3	112,3
2010 рік**	114,4	113,1
2011 рік**	111,3	108,9

* Фактичні ** Прогноз відповідно до Постанов Кабінету Міністрів України

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Таким чином, однією з основних причин підвищення тарифів є зростання цін на паливно-енергетичні ресурси та мінімальної заробітної плати, що встановлюються на державному рівні:

- Ціни на природний газ для суб'єктів господарювання, які виробляють теплову енергію, встановлюються Постановами Національної комісії регулювання електроенергетики (НКРЕ)
- Тарифи на електроенергію встановлюються Постановами НКРЕ
- Рівень мінімальної заробітної плати встановлюється Законом України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік
- Індекси інфляції та цін виробників промислової продукції встановлюються Постановами КМУ

Діяльність підприємств сфери теплопостачання підлягає державному регулюванню

Закон України
“Про ліцензування
певних видів
господарської
діяльності”

для одержання
ліцензії
необхідно
виконати
ряд законодавчо
встановлених
ВИМОГ

Закон України
“Про Національну
комісію регулювання
ринку комунальних
послуг України”

Засобами регуляторного
впливу є:
- видача ліцензій та
контроль за їх
дотриманням
- встановлення тарифів
на теплову енергію

Закон України
“Про місцеве
самоврядування
в Україні”

Повноваження
органів місцевого
самоврядування:
- встановлення
тарифів
на послуги

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Встановлення тарифів у сфері централізованого теплопостачання

Повноваження встановлювати тарифи:

на теплову енергію має:

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ
РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ
КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ**

Формування Національної комісії регулювання ринку комунальних послуг України, її апарату та територіальних органів має бути завершено **до 1 січня 2011 року** (тимчасово її функції виконує *Національна комісія регулювання електроенергетики України*)

на послуги з

централізованого
опалення та постачання
гарячої води мають:

**ОРГАНИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Розрахунок тарифів у сфері централізованого теплопостачання

- **Тарифи на теплову енергію** розраховуються у відповідності з **порядками (методиками)**, що розробляються Національною комісією регулювання ринку комунальних послуг України (**зараз у стадії розробки НКРЕ як органу тимчасово виконуючого функції регулятора**)
- **Тарифи на послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води** розраховуються у відповідності з **Постановою КМУ “Про затвердження Порядку формування тарифів на виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води”** від 10 липня 2006 р. N 955 – **чинний**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Порядками формування тарифів встановлюються вимоги до розрахунку складових тарифів

Витрати - більшість статей витрат (на паливо, електроенергію, амортизацію, оплат у праці з відрахуваннями, ремонти, охорону праці тощо) розраховуються на підставі державних, галузевих та інших нормативів. **Заборонено включати в тарифи:** суми безнадійної дебіторської заборгованості; витрати з утримання об'єктів соціальної інфраструктури; суми, що відраховуються профспілковим організаціям для проведення культурно-масової і фізкультурної роботи; суми неустойки (штраф, пеня); суми нестачі та втрати від зіпсуття цінностей; витрати, пов'язані з купівлею-продажем іноземної валюти та втрати від операційної курсової різниці; суми спонсорської та благодійної допомоги; собівартість реалізованих виробничих запасів. **Прибуток в тарифах не повинен перевищувати 12% від витрат в цілому про підприємству (в тарифах для бюджетних установ та інших споживачів не більше 15% та 50% відповідно). Сума прибутку в тарифах передбачена тільки на капітальні інвестиції в системи теплопостачання.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**Плата за послуги опалення та гарячого водопостачання
(сума в рахунку чи квитанції):**

Опалення =

**1 вар. кількість спожитої теплової енергії (Гкал) *
Тариф_{те} (грн./Гкал)**

**2 вар. опалювальна площа приміщення (кв.м) *
Тариф_{те} (грн./кв.м)**

ГВП =

**кількість спожитої води (куб.м.) *
Тариф_{гвп} (грн./куб.м.)**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Як стримати зростання тарифів та плати за теплову енергію і послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води в умовах зростання цін на основні ресурси, що використовуються у їх виробництві???

Це можливо за рахунок скорочення (оптимізації) споживання теплової енергії та послуг з централізованого опалення і постачання гарячої води шляхом впровадження енергозберігаючих заходів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕФОРМА МІСЬКОГО
ТЕПЛОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Типовими заходами з енергозбереження з боку виробників, транспортувальників, постачальників теплової енергії можуть бути:

- заміна теплових мереж
- реконструкція котелень
- впровадження систем автоматичного управління та диспетчеризації
- встановлення лічильників теплової енергії тощо

Типовими заходами з енергозбереження з боку споживання теплової енергії і послуг можуть бути:

- заходи з термомодернізації (утеплення) будинків
- відновлення теплової ізоляції внутрішньобудинкових систем
- встановлення лічильників теплової енергії та гарячої води тощо